

Täysistunto

Torstai 21.4.2016 klo 16.00

2.3. Suullinen kysymys päivähoitomaksujen korottamisesta (Katja Hänninen vas)

Suullinen kysymys SKT 45/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Hänninen.

Keskustelu

16.38 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Tämä hallitus ei valitettavasti tule jäämään historiaan tasa-arvon edistäjänä, päinvastoin. Hallituksen kovat säästötoimet niin varhaiskasvatukseen, koulutukseen kuin kansalaisten toimeentuloon ja työelämään tulevat varmasti heikentämään kansalaisten tasa-arvoa ja lisäämään eriarvoisuutta. Nyt hallituksen esitys korottaa päivähoitomaksuja iskee erityisesti keskituloisiin perheisiin, ja vaarana on, että maksut muodostuvat jopa työssäkäynnin esteeksi.

Arvoisa puhemies! Koska eilisessä täysistunnon keskustelussa ei ollut tasa-arvoministeri paikalla, kysyisinkin nyt ministeri Rehulalta, miten päivähoitomaksujen korotus edistää hallituksen tavoitetta työllisyysasteen nostamisesta. Vai eikö tämä tavoite koskekaan naisia? Ja toiseksi kysyisin, miksei esityksestä ole tehty kunnollista lapsi- ja sukupuolivaikutusten arviointia.

16.39 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tasa-arvon tavoite koskee naisia, niin kotona olevia naisia kuin työssä olevia naisia.

Toisekseen, päivähoitomaksujen varhaiskasvatukseen liittyvien maksujen osalta tämä on lainvalmistelua, jossa on nyt laki tuotu eduskuntaan niillä tiedoilla, jotka lainvalmistelun tässä vaiheessa ovat olleet mahdollisia tuottaa. Se työ jatkuu nyt sitten eduskunnan osalta. Tehdään niin hyvä työ kuin mahdollista on.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.39 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useat kunnat eivät ole ottaneet käyttöön hallituksen heikennyksiä varhaiskasvatukseen. On hienoa, että monissa kunnissa on päätetty pitää kiinni subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta eikä ole lähdetty kasvattamaan ryhmäkokoja. On mahdollista, että osa kunnista ei tule myöskään korottamaan päivähoitoasiakasmaksuja, ellei hallitus sitten pakota kuntia korottamaan niitä. Nyt ollaan kuitenkin tilanteessa, jossa perheet eivät saa yhdenvertaisia varhaiskasva-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2016 vp

tuspalveluita ympäri maata ja eriarvoisuus kasvaa. Hyvä perheministeri Rehula: Miten aiotte puuttua siihen, että kaikki perheet saavat hyviä, helposti saatavilla olevia ja kohtuuhintaisia varhaiskasvatuspalveluita ympäri maan? Miten siis takaatte perheiden yhdenvertaisuuden koko maassa?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Grahn-Laasosen vastuualueella on varhaiskasvatus.

16.40 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kysyttiin varhaiskasvatuksesta hyvin laajasti. Suomalainen varhaiskasvatus on erittäin laadukasta, ja sen pedagogiikkaa jatkuvasti kehitetään. Tarjomme varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia jokaiselle lapselle. Tässä käytiin keskustelua näistä varhaiskasvatuksen maksuista, joihin liittyy maksukertymän lisääminen 54 miljoonalla eurolla. Tämä tavoite on hallitusohjelmassa.

Mutta haluan kysyä: kun tähän uudistukseen sisältyi toki maksujen korotuksia mutta siinä on huomioitu sosiaalinen oikeudenmukaisuus siten, että ensinnäkin kaikkein pienituloisimpien perheiden maksut ovat jatkossakin nolla euroa eli ei maksuja lainkaan, ja sitten yksinhuoltajaperheillä ja pienillä perheillä maksuja jopa pienennetään, eli yksinhuoltajien on tämän uudistuksen myötä kannattavampaa ottaa työtä vastaan, niin vastustatteko te tätä uudistusta?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Rehula täydentää nyt.

16.41 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edellisessä aiheessa, tai aiemmin tänään täällä kyselytunnilla, käytiin keskustelua siitä, mitä yhtiöittäminen vaikuttaa palvelujen sisältöön. Tässä on edustaja Hännisen kysymyksessä sama näkökulma, jota ei sovi unohtaa. Meillä säilyy jatkossakin lastensuojelulaki. Meillä säilyy jatkossakin vanhuspalvelulaki. Meillä on jatkossakin ministeri Grahn-Laasosen vastuulla oleva varhaiskasvatuslainsäädäntö. Ei se mihinkään häviä.

Toisaalta järjestämisvastuu palveluista on kunnalla: laittaa toimeen ne lainsäädännöt, joilla on velvoite, ja lähtökohtaisesti ei vain velvoite, vaan myös se toimeenpanon välttämättömyys siitä, että yhdenvertaisuus koko maassa toteutuu. Me olemme tilanteessa, jossa kuntayksikkö on esimerkiksi sote-palveluiden osalta osoittautunut liian pieneksi vastuunkantajaksi yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Mutta ei unohdeta tässä keskustelussa sitä, että muutetaan toimintatapoja, mutta sisältölainsäädäntöä ei olla muuttamassa mihinkään.

16.42 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä me vasemmistoliitossa tuemme nimenomaan sitä, että pienituloisten yksinhuoltajien päivähoitomaksut laskevat, mutta kyllä meitä samalla myös hämmentää se, että te haette yli 50 miljoonaa euroa säästöjä päivähoitomaksuja korottamalla. Tämä kohdistuu nimenomaan pienituloisiin lähihoitajiin, sairaanhoitajiin, lastenhoitajiin, joilta leikataan jo nyt ja säästetään paljon. Kaikki nämä leikkaukset kohdistuvat pienipalkkaisiin naisiin.

Arvoisa ministeri, miten tuloerot kasvavat näiden päätösten myötä? Entä miesten ja naisten väliset palkkaerot? Missä viipyy tasa-arvo-ohjelma? Useita kysymyksiä, joita voi liittää tähän kysymykseen, kun liikutaan tällä sektorilla päivähoidon osalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2016 vp

16.43 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tasa-arvo-ohjelman osalta ollaan tilanteessa, jossa tällä tietoa huomenna on julkistettavissa samapalkkaisuusohjelma. Se tulee olemaan yksi olennainen osa työelämän tasa-arvokeskustelua, sitä konkreettisten toimenpiteiden listaa, jolla pyritään kaventamaan naisen ja miehen välistä euron eroa, joka tällä hetkellä on vajaa 17 senttiä. Työmarkkinajärjestöt ovat vahvasti sitoutuneet siihen, että samapalkkaisuusohjelma on olemassa, ja tosiaan, sen julkaiseminen on huomenna. Koko tasa-arvo-ohjelman osalta aletaan olla kalkkiviivoilla.

16.44 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lasten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistaminen on yksi hallitusohjelman tavoitteita, ja lapsiperheiden toiveet nousivat korkealle, kun hallitukseen nimettiin oikein perheministeri. Nyt kuitenkin hallituksen perhepolitiikka on valitettavasti näyttäytynyt erilaisina perhetukien ja palveluiden heikennyksinä. Nyt tarvittaisiin myönteisiä viestejä, sillä syntyvyys on laskenut jo nälkävuosien tasolle. Jos halutaan väestön ikärakennetta ja kestävyysvajetta korjata, niin tarvittaisiin niitä myönteisiäkin viestejä perheille.

Annan teille nyt, perheministeri Rehula, mahdollisuuden: mitä myönteistä, konkreettista te lupaatte lapsiperheille, mitä perhemyönteisiä uudistuksia olette tekemässä?

16.45 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän pelon lietsonnan ja pessimismin kierteeseen, joka tässäkin salissa tänäänkin on ollut liikkeellä: Ne uutiset ja viestit siitä, mitä muutoksia parempaan yrittään tehdä, eivät tavoita. Good news is not news.

Meillä yksi hallituksen 26:sta kärkihankkeesta on lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma, ja sen osalta odotukset ovat todella kovat: muuttaa toimintatapoja, muuttaa paljon puhuttuja hyviä käytäntöjä sellaisiksi, että esimerkiksi lapsiperheet saisivat nykyistä enemmän kotipalveluja, muuttaa toimintatapoja niin, että niin sanotut hyvät käytännöt ennalta ehkäisevissä palveluissa voisivat levitä koko maahan. Koulun ja kodin yhteistyöstä ministeri Grahn-Laasonen varmasti pystyy — ja tiedänkin, että pystyy — oman viestinsä kertomaan. Meillä on useita hyvin käytännönläheisiä toimenpiteitä, joilla (Puhemies koputtaa) pyritään huolehtimaan siitä, että esimerkiksi syrjäytymistä kyetään vähentämään.

16.46 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sukupuolivaikutusten arviointi lainsäädännössä (Hälinää — Puhemies koputtaa) ei muuta lakia tasa-arvoiseksi — sen muuttaa vasta se, että otetaan huomioon nuo vaikutukset. Ja jos me nyt ajattelemme vaikkapa tätä päivähoitomaksua, niin VATT on tutkinut, että jos kotihoidon tukea lisätään 100 eurolla, niin se heikentää naisten työllisyysastetta 3 prosentilla. Ja nyt, jos me ajattelemme toisinpäin — nämä eivät tietenkään mene aivan yksi yhteen — että perheessä päivähoitomaksut nousevat toistasataa euroa, niin voidaan olettaa, että silloin, kun isä on kohtuullisen hyvätuloinen ja äiti matalapalkka-alalla, äidin työssäkäynti ei kerta kaikkiaan kannata. Kysyisinkin pääministeriltä: oletteko te huolissanne naisten työllisyysasteen kehityksestä?

16.47 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen huolissani niin naisten kuin yleisestä työllisyysasteen kehityksestä Suomessa, sen eteen tehdään kovasti toimia. Huomenna tulee ministeri Rehulan kertoma tasa-arvo-ohjelma, nimen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2016 vp

omaan tasa-arvoista palkkaa koskeva ohjelma, ja minulla on sitä kohtaan paljon odotuksia. Se on kolmikannassa neuvoteltu. Toivottavasti nyt päästään todella eteenpäin siltä pohjalta, mitä siitä huomenna kuulemme.

16.48 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitusta voi tosiaan kritisoida siitä, että toinen käsi ei tiedä, mitä toinen tekee. Meillä kaikilla on tiedossa se, että Suomessa on heikko työllisyysaste ja naisten toimeentulo on heikompi kuin miesten toimeentulo, jos katsotaan palkkakertymiä. Silti te teette joka viikko sellaista politiikkaa, jolla te heikennätte naisten mahdollisuuksia osallistua työelämään. Tuossa edustaja Filatov otti hyvin esiin sen, miten päivähoitomaksujen korotus nimenomaan heikentää naisten mahdollisuutta osallistua työelämään.

Samoin se politiikka, mitä te teette esimerkiksi omaishoidon tuen alueella, tulee vaikuttamaan siten, että naisten työssäkäynnin edellytykset heikkenevät, näin lausuvat asiantuntijat. Tästä varmaan tullaan keskustelemaan lisääkin tässä salissa eri yhteyksissä. Mutta kysyisin nyt kuitenkin, että teettekö te hallituksessa lainkaan arviointeja siitä, miten teidän päätöksenne, tekonne vaikuttavat käytännössä naisten mahdollisuuksiin osallistua työelämään.

16.49 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä kyselytunnit ovat myös ministerin suuntaan informatiivisia. Tämä oli kyllä minulle uutinen, että omaishoidon tuen, perhehoidon kehittäminen ja selkeästi uudelle tasolle vieminen, niitä harvoja asioita, joihin hallitus panostaa merkittävällä tavalla lisäeuroja, on jotenkin tasa-arvon näkökulmasta kielteinen. (Hälinää) Tämä oli uusi tieto. Hyvä, että täällä tällaista tietoa on, mutta toivon, että se perustuu faktoihin.

Toisekseen, arvoisa puhemies, nämä hallituksen päätökset niiltä osin kuin niissä on tasa-arvokysymyksiä: te, jotka olette olleet hallituksen jäseninä, tiedätte, että ulkoa liimaten ei tasa-arvo toteudu, vaan se pitää olla valmistelussa mukana ja niin sanottu tasa-arvon valtavirtaistaminen on se työkalu, josta yritetään muistamalla muistuttaa eri ministeriöihin, että eri lakien valmistelun yhteydessä tasa-arvonäkökulma mukana on.

Kysymyksen käsittely päättyi.